

„Sołtyski i liderki wiejskie – kobiety zarządzają polską wsią”

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich

Europejski Fundusz Społeczny

Podczas siódmej sesji projektu realizowanego przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej wraz z naszą redakcją liderki wiejskie uczyły się jak i gdzie szukać informacji o dostępnych źródłach finansowania swoich projektów, z czego w praktyce mogą skorzystać, jak funkcjonują przykładowe „linie grantowe” i jak przygotować dobry wniosek o przyznanie dotacji na realizację swojego projektu.

Na sesji w Warszawie zorganizowanej dla liderki z Mazowsza trener Maciej Markiewicz na wstępie podkreślił, że bardzo ważną jest prawidłowa kolejność podejmowanych działań. To znaczy, zgodnie z tym czego panie uczyły się na poprzednich sesjach, najpierw powinno się zidentyfikować problem, określić potrzeby, sformułować strategię i na jej podstawie projekt, a dopiero potem szukać źródeł finansowania, nie zaś odwrotnie. Przestrzegł panie przed podejmowaniem przedsięwzięć tylko dlatego, że „są pieniądze do wzięcia”, ponieważ bardzo często działania podejmowane z takich motywacji są chybione i nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Gorączkowo poszukiwa-

głównie w centralnych, regionalnych i powiatowych biurach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, rządziej w Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych, w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Uzyskamy je również w biurach innych niepaństwowych dużych i najbardziej przyjaznych fundacji, np. w Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, w Fundacji Wspomagania Wsi, Fundacji Batorego, w Europejskim Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, Funduszu Współpracy,

Gdzie i jak szukać pieniędzy na projekty

nie pomysłu na projekt, ponieważ właśnie dowiedzieliśmy się, że jest program, który może nam dać pieniądze – to chybiona droga. Tak więc wnioski do instytucji udzielających dotacji powinny przedstawiać projekty wynikające z rzeczywistych potrzeb, a nie powstawać dlatego, że jest okazja do uzyskania pieniędzy, nam zaś żal, żeby przeszła koło nosa.

Jest dużo różnorodnych źródeł finansowania działań na wsi, ale problemem jest, że możliwość uzyskania z nich wsparcia pojawia się okresowo. Warto zwrócić uwagę na prywatne źródła, ponieważ na ogół procedury składania wniosków do nich i rozliczania się z dotacji są proste – zaznaczył Maciej Markiewicz. Można też ubiegać się o wsparcie samorządów lokalnych, które ostatnio rozdzielają coraz częściej środki pomiędzy organizacje pozarządowe w drodze konkursów ofert na realizację zadań publicznych. Trzeba więc śledzić czy nie zostały ogłoszone takie konkursy.

Najwięcej jest programów finansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i przede wszystkim można się starać o dofinansowanie naszego projektu z tego źródła na szczeblu wojewódzkim i krajowym.

Ponadto można uzyskać wsparcie ze środków krajowych z programów ministerialnych najczęściej na edukację ekonomiczną, oświatę i ochronę środowiska.

Bywają też dostępne środki przekazane Polsce przez inne kraje, na ogół spoza UE, na podstawie tzw. umów bilateralnych.

Informacje na temat tych różnorodnych źródeł dofinansowania można uzyskać w swojej gminie, powiecie, województwie, np. w wydziałach promocji, rozwoju, polityki społecznej itp. urzędów gmin, starostw i urzędów marszałkowskich oraz urzędów wojewódzkich, a także w agencjach państwowych:

Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (FISE), Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, Fundacji na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. M. Rataja, w Stowarzyszeniu Szkoła Liderów itp., przy czym one wszystkie, oprócz FRDL, same udzielają też dotacji.

Poszukiwanie tych informacji można też zacząć od lokalnych fundacji i stowarzyszeń, ale często wystarczy tylko udać się do urzędu gminy – jeśli dobrze ona działa, wszystkie lub dużo informacji znajdziemy na miejscu. Należy też szukać ich w prasie w formie ogłoszeń bądź w materiałach publicystycznych i wywiadach.

Z reguły wszystkie informacje o źródłach wsparcia są zamieszczane na stronach internetowych instytucji i urzędów, które nimi dysponują. Dlatego kapitalnym, najszybszym i niewyczerpanym źródłem informacji na ten temat jest Internet, ponieważ obecnie funkcjonują w nim strony „www” właściwie wszystkich instytucji i organizacji. A tam można znaleźć nie tylko ogłoszenia o wsparciu finansowym, dowiedzieć się jakie są warunki uczestnictwa w konkursie grantowym czyli warunki ubiegania się o dotację i na jakie przedsięwzięcie, ale również kwoty wsparcia, terminy realizacji projektów i wymagane załączniki (dokumenty) do wniosku o dotację (tj. grant). Możemy się także dowiedzieć o celach i działaniach danej organizacji, czy o już zrealizowanych projektach, co pomoże nam napisać dobry projekt zgodny z celami darczyńcy. Można nawet wydrukować sobie formularz wniosku o dotację.

Bardzo ważnym, szybkim źródłem informacji dla liderów lokalnych i organizacji pozarządowych jest portal internetowy,

dokończenie na str. 30

dokończenie ze str. 3

w którym można znaleźć ogłoszenia o aktualnych konkursach grantowych różnych instytucji, a także zaproszenia na warsztaty i szkolenia, serwisy wiadomości i bazy danych o organizacjach pozarządowych oraz instytucjach. Bardzo cenne są portale internetowe Fundacji Wspomagania Wsi: www.fww.org.pl oraz www.witrynowiejska.org.pl. Można tam znaleźć informacje o konkursach grantów organizowanych przez różne instytucje i organizacje dla mieszkańców wsi a przede wszystkim przez samą fundację, a także o pożyczkach na uruchamianie i rozwój małej przedsiębiorczości na wsi. Panie uczestniczące w sesji szkoleniowej zostały pokrótce zapoznane z niektórymi konkursami grantowymi ogłoszonymi w 2007 r. przez FWW, m.in. dowiedziały się o kolejnej edycji konkursu „Kultura bliska 2007 (chrońmy dziedzictwo kulturowe)”, „Środowisko naturalne naszą szansą”, „Pożyteczne wakacje 07”, „Nasza wieś naszą szansą”, „Ochrona biologicznej różnorodności”, a także konkursów grantowych innych fundacji udzielających wsparcia dla wsi.

Cenne dane o źródłach finansowania przedsięwzięć wiejskich z funduszy unijnych w latach 2007–2013 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich znajdziemy na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: www.min-rol.gov.pl, zakładka: „PROW 2007–2013”. Warto wspomnieć też o pożyczkach udzielanych przez FDPA (Fundację na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa – www.fdpa.org.pl).

Rozwiane zostały obawy i wątpliwości pań dotyczące dokładnej znajomości nazw adresów poszczególnych witryn. Można w wyszukiwarce jakiegoś popularnego portalu np. www.interia.pl (google) albo www.onet.pl wpisać nazwę instytucji albo organizacji udzielającej dotacji lub nawet tylko hasło i znaleźć poszukiwany adres internetowy. Z kolei adresy stron internetowych gmin, powiatów i województw są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.gov.pl w zakładce „samorząd terytorialny” (gdzie można znaleźć informacje o „otwartych konkursach ofert realizacji zadania publicznego” i ewentualnie od danego samorządu uzyskać wsparcie finansowe na realizację swojego przedsięwzięcia). Gminy, powiaty

Gdzie i jak sz

i województwa w BIP ogłaszają otwarcie konkursów grantowych zazwyczaj w I kwartale roku i na swoich stronach. Mazowiecki Urząd Marszałkowski np. zamieszcza je na swojej witrynie www.mazovia.pl. Można tam też przeczytać kto może złożyć wnioski o dotację (grant), jaki jest termin i warunki ich składania wniosków, a także realizacji zadania i kryteria wyboru wniosku, maksymalna wysokość dotacji, wzór wniosku o dotację, wzór sprawozdania końcowego z realizacji zadania. Na stronach internetowych są też podawane informacje kto został wyłoniony w konkursie czyli kto uzyska dotację.

Trener Markiewicz podkreślił, że liderzy lokalni, którzy nie posługują się Internetem mają teraz bardzo ograniczone możliwości uzyskania dofinansowania, ponieważ obecnie instytucje i organizacje udzielające dotacji w większości ogłaszają konkursy wyłącznie na swoich stronach internetowych.

Panie uczyły się też jak skutecznie występować o wsparcie finansowe. Aby dobrze przygotować wniosek należy zebrać informacje dotyczące nie tylko konkretnego konkursu grantowego, ale także o instytucji udzielającej pomocy, bo to pozwoli nam tak sformułować treść wniosku, aby osoby, które go rozpatrzą znalazły w nim cele i idee, które one chcą zrealizować przez nasz wniosek, np. aktywizację mieszkańców wsi z terenów popegeerowskich, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich itp. Należy pamiętać, że trzeba spełnić wiele warunków uzyskania dotacji (grantu). Najczęściej jest to:

- Posiadanie osobowości prawnej albo zdolności do czynności prawnych, np. trzeba mieć uprawnienie do podpisania umowy.
- Przynależność do sektora (jeśli dotacje są przeznaczone dla sektora publicznego, a my reprezentujemy np. stowarzyszenie to nie możemy liczyć na pomoc akurat z tego źródła).
- Posiadanie odpowiedniego własnego wkładu finansowego lub rzeczowego (darczyńca sprawdza czy chcemy tylko dostać od niego „prezent” czy angażujemy też własne

Droga... na świat

Burmistrz Barbara Samborska rozpoczęła przecinanie wstęgi...

To sobotnie popołudnie dla Alicji Szturemskiej, sołtyski Sierzchowa w gminie Góra Kalwaria na Mazowszu było szczególne. Wspólnie z burmistrz Barbarą Samborską, księdzem proboszczem... i mieszkańcami swojego sołectwa przecięła wstęgę na oddanej do użytku nowej drodze o długości 2,1 km, która połączyła Sierzchów z drogą powiatową biegnącą z Góry Kalwarii do Piaseczna. Ta droga w wiosce to efekt usilnych starań i zabiegów Alicji Szturemskiej a także rady sołeckiej oraz mobilizacji społecznej mieszkańców tej spokojnej wioski, malowniczo położonej na uboczu, na skraju kompleksu leśnego. W sielskiej ciszy i spokoju można szybko zapomnieć o zgiełku niedaleko znajdującej się warszawskiej aglomeracji, zapchanych arteriach

... sołtys Alicja Szturemska dokończyła...

i drogach dojazdowych. Jeszcze niedawno trudno tu było dojechać i trudno wydostać się, bo droga, która łączyła wioskę z trasą powiatową była gruntowa, więc na przedwiośniu, jesienią i po opadach deszczu bardzo trudno było nią

Ukać pieniądze na projekty

środku). Im większy jest nasz udział tym bardziej wiarygodny jest nasz projekt.

- Posiadanie doświadczenia lub doświadczonych wykonawców – to bowiem gwarantuje wywiązanie się z zadania, właściwe zużycie pomocy.

- Posiadanie odpowiednich partnerów – im więcej będziemy mieć „poważnych” partnerów, tym mamy większe szanse na uzyskanie wsparcia.

- Coraz częściej wymagane jest utworzenie oddzielnego konta, np. subkonta bankowego tylko dla rozliczeń grantu, aby środki dotacji były oddzielnie ewidencjonowane, nie mieszane z innymi środkami, bo to będzie dla darczyńcy gwarancją, że nie zostaną użyte na niewłaściwe cele.

Dotację może uzyskać organizacja zarejestrowana w tzw. Krajowym Rejestrze Sądowym, ale można też uzyskać środki pod użyczonym „szyldem”.

Pisząc wniosek trzeba mieć przed oczyma kryteria, jakimi będzie się posługiwała komisja rozpatrująca nasz wniosek. Dużo liderów lokalnych popełnia błąd uważając, że skoro mają świetny pomysł, to pieniądze im się należą i forsują wyłącznie swoje potrzeby nie patrząc jakie cele chce zrealizować darczyńca poprzez program grantowy. Tymczasem jeśli nasze potrzeby są rozbieżne z celami i priorytetami darczyńcy, to minimalizujemy szanse na uzyskanie wsparcia. Projekt powinien więc **realizować nasze cele i cele darczyńcy**. Musimy też zastanowić się czy zajmujemy się sprawą mało ważną czy istotnym problemem dla społeczności, czy środki użyte w projekcie przyniosą adekwatne efekty, czy nasze podejście jest innowacyjne i czy zaangażujemy licznych i ważnych partnerów, bo pomogą nam odnieść sukces, a sami nie damy rady zrobić wszystkiego. I czy nasz projekt będzie oddziaływał w szerszej skali niż skala pojedynczego projektu.

Istotne jest to czy spełniamy kryteria formalne. Musimy sobie zdawać sprawę, że ocenie będzie podlegało to czy w na-

szym projekcie koszty są zgodne z listą kosztów kwalifikowanych, tj. dopuszczalnych do sfinansowania z udzielonego wsparcia, istotna jest więc nawet nazwa poszczególnych pozycji w budżecie projektu. Ważne jest czy to co robimy jest zgodne z tym co grantodawca określił w dokumentacji konkursowej, czy budżet jest czytelny i jednoznaczny, żeby nie trzeba było się domyślać o co chodzi w poszczególnych pozycjach, czy opis działań jest spójny z listą kosztów. Inaczej mówiąc, czy to co opisaliśmy jest tym samym za co chcemy zapłacić z dotacji. Często tak nie jest i z tego powodu wnioski jest odrzucany. Musimy sobie odpowiedzieć na pytanie czy plan realizacji jest czytelny i szczegółowy, czy w sposób logiczny we wniosku opisaliśmy kolejne czynności prowadzące do zakładanych rezultatów, czy mamy sensowny harmonogram realizacji działań i czy dołączyliśmy wszystkie wymagane załączniki. Warto wystarać się o nie zawczasu, np. o wypis z KRS, zaświadczenie o niezaleganiu ze składkami na ZUS itp., bo w ostatniej chwili możemy nie zdążyć z ich uzyskaniem i cały ogromny wysiłek włożony w opracowanie projektu pójdzie na marne. Jak zwiększyć nasze szanse? Warto dowiedzieć się telefonicznie jakie elementy w opisie są kluczowe dla urzędników, przeanalizować poprzednie konkursy, aby dowiedzieć się jakie wnioski uzyskały wsparcie, jakie miały tytuły i co było ich treścią. Warto zadać pytania, aby wyjaśnić swoje wątpliwości. Wśród przyczyn, dla których komisje konkursowe postanawiają wesprzeć akurat ten a nie inny projekt jest też przeświadczenie, że warto pomóc temu, komu bardzo zależy, nie zawadzi więc, jeśli to możliwe, złożyć wizytę w instytucji i z zaangażowaniem przedstawić podejmowane problemy i znaczenie naszego projektu dla ich rozwiązania, dopytywać się potem czy wniosek już został rozpatrzony. Najbardziej skuteczną zasadą jest jednak wyróżnienie się z tłumu czyli napisanie projektu ciekawego, interesująco nazwanego, takiego, który na tle innych będzie wyjątkowy.

Joanna Iwanicka

przejechać. Ale aby mieszkańcy mogli normalnie żyć, pracować, załatwiać różne życiowe i zawodowe sprawy w siedzibie gminy, w powiecie czy dojechać do Warszawy musieli mieć dogodny dojazd. Nic więc dziwnego, że Alicja Szturemska promieniowała z satysfakcji zapraszając po przecięciu wstęgi wszystkich zebranych do swojego ogrodu, gdzie pod słonecznymi parasolami przy złączonych stołach czekał na nich smakowity poczęstunek.

Prace nad budową drogi zaczęły się w 2005 r., ale jeszcze wcześniej, tj. pięć lat temu droga została wyźwirowana. Koszt wyniósł 70 tys. i został sfinansowany z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Ale wkrótce mieszkańcy postanowili zrobić porządną asfaltową nawierzchnię. – Kiedy przyszedłam do domu i powiedziałam o tym mężowi w pierwszym odruchu zareagował, że nie wierzy, żeby to się udało – opowiada „Gazecie Sołeckiej” Hanna Osiak, która była skarbnikiem.

Ale mimo tego początkowego sceptycyzmu Paweł Osiak od razu włączył się w działania na rzecz budowy, jako członek rady sołeckiej w poprzedniej kadencji. A także pozostali członkowie: Anna Owczarek, Dariusz Królak, Zbigniew

... a ksiądz proboszcz poświęcił drogę

Królak, którzy zostali wybrani też na kolejną kadencję, a razem z nimi również Marcin Zelman i Krzysztof Zdrojek. Mieszkańcy zebrali wtedy jako swój wkład 5 tys. zł. Jednak wartość prac, które wykonali: karczowanie drzew i krzewów z poboczy, plantowanie poboczy, grabienie jest dużo wyższa. W sumie wzięło w nich udział aż 27 mieszkańców. W ruch poszły trzy piły spalinowe i trzy traktory, którymi równali teren. Równocześnie załatwili dokumentację. Największy ciężar inwestycji, której koszt wyniósł 525 tys. zł wtedy wzięła na siebie gmina. W pierwszym etapie wybudowano nakładkę asfaltową o długości 800 m, w drugim – 1,3 km. Mieszkańcy zebrali też 4 tys. zł na nowe lampy uliczne. Przy okazji inwestycji drogowej udało się bowiem załatwić kolejną sprawę tj. wymianę przez zakład energetyczny na jego koszt słupów drewnianych na betonowe.

J.I.

Fot. Hubert Iwanicki